

Ag dul chun na scoile

Ceist 1: Beidh tú ag féachaint ar ball ar mhír faoi réamhscoil i dtuaisceart Bhaile Átha Cliath. Féach ar an tuairisc uair amháin. Cé mhéad den eolas a d'éirigh leat a thuiscint, bunaithe ar na pictiúir agus ar eolas ar bith eile a bhí agat cheana féin?

Ceist 2: Féach ar an tuairisc arís agus déan iarracht an leagan Gaeilge de na focail seo thíos a aimsiú inti. Ansin cuir do chuid freagraí i gcomparáid le cinn an duine in aice leat.

controlled/managed: _____

Dept. of Education: _____

based/situated: _____

disadvantaged: _____

learning problems: _____

social problems: _____

behavioral problems: _____

demand: _____

to recognize: _____

it inspires interest: _____

Ceist 3: Féach ar an tuairisc don dara huair. Freagair na ceisteanna seo thíos:

1. Cén cineál scoile atá i gceist sa mhír agus cá bhfuil sé?
2. Cé as na páistí a fhreastalaíonn ar an scoil, den chuid is mó?

3. Cad atá le rá ag Sorcha Leech?

4. Cén fáth gur bunaíodh an scoil?

Ceist 4 Líon na bearnaí sa phíosa leis an fhoirm cheart de na focail a thugtar. Nuair atá críochnaithe agat, féach cad a bhí ag an duine in aice leat. An féidir libh a rá cén fáth ar roghnaigh sibh na focail áirithe?

“Fáilte ar ais go dtí an dara leath de nuacht Tg4. Níl ach réamhscoil amháin sa tír a 1._____ le páistí idir trí agus cúig 2._____ d’aois faoi stiúir na Roinne Oideachais. Tá an t-aonad 3._____ seo lonnaithe i 4._____ atá faoi mhíbhuntáiste i dtuaisceart Bhaile Átha Cliath. Tugtar cúnamh do pháistí na scoile seo dul i ngleic le fadhbanna foghlama agus sóisialta a bhíonn acu ag aois an-5._____. Tá an scéal ag Irene Ní Nualláin.

Tá nócha sé gasúr ag freastal ar an 6._____ réamhscoile seo nó an *Rutland Street Project* mar a tugadh air ar Shráid Ghairdinéir sa gcathair agus tá an oiread 7. _____ ar an scoil go bhfuil liosta feithimh de 8._____ gasúr acu faoi láthair. Chomh maith le páistí ón gceantar glacann an scoil le gasúir atá curtha ar aghaidh acu ó Ospidéal an Mater agus ó Temple Street.”

1. a ghlacann/a nglacann/a glacann
2. bliain/bliana/bhliain
3. réamhscoile/réamhscoil/réamhscoileanna
4. cheantar/gceantar/ceantar
5. hóg/nóg/óg
6. haonad/n-aonad/aonad
7. éilimhe/éilimh/éileamh
8. thríocha/tríocha/dtríocha

Ceist 5: “Go leor *tenement buildings* sa cheantar.”

Bí ag obair leis an duine in aice leat agus pléigí na ceisteanna:

- a. Tá téarma ann a dhéanann cur síos teangeolaíoch ar an sampla thuas, nuair a bhíonn dhá theanga in úsáid sa chaint, an bhfuil a fhios agat cad é?

- b. An mbaineann muintir na Gaeltachta úsáid as an iomarca Béarla nuair a bhíonn said ag labhairt Gaeilge, dar libh?

- c. An féidir libh samplaí a thabhairt d’abairtí mar sin a chloisfeá sa Gaeltacht?

Ceist 6: Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat nó le do ghrúpa:

Cén aois ar cheart do pháistí tosú ar an scoil, dar leat?

Ar fhreastail tú féin ar aon áit réamhscoile?

An bhfuair tú oideachas maith sa bhunscoil, dar leat?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Iarr ar gach beirt plé a dhéanamh ar a bhfuil ar eolas acu faoin scéal.

Ceist 2

controlled/managed: faoi stiúir

Dept. of Education: An Roinn Oideachais

based/situated: lonnaithe

disadvantaged: faoi mhíbhuntáiste

learning problems: fadhbanna foghlama

social problems: fadhbanna sóisialta

behavioral problems: fadhbanna iompair

demand: éileamh

to recognize: a aithint

it inspires interest: spreagann sé spéis

Ceist 3

1. “Níl ach réamhscoil amháin sa tír a ghlacann le páistí idir trí agus cúig bliana d’aois faoi stiúir na Roinne Oideachais. Tá an t-aonad réamhscoile seo lonnaithe i gceantar atá faoi mhíbhuntáiste i dtuaisceart chathair Bhaile Átha Cliath.”

2. “Chomh maith le páistí ón gceantar glacann an scoil le gasúir atá curtha ar aghaidh acu ó Ospidéal an Mater agus ó Temple Street.”
3. “Níl an-chuid cainte acu agus is an chéad áit shóisialta d’an-chuid dóibh. Is féidir fadhbanna a aithint nuair atá siad chomh hóg sin. Fadhbanna iompair agus fadhbanna foghlama, so nuair a théann siad isteach sa bhunscoil is féidir leo, *you know*, pé cabhair atá ag teastáil uatha a fháil.”
4. Bhí a lán foirgnimh tionóntáin sa cheantar agus ní raibh na páistí ag dul ar an scoil.

Ceist 4

1. a ghlacann
2. bliana
3. réamhscoile
4. gceantar
5. óg
6. aonad
7. éilimh
8. thríocha

Ceist 5

Is é **códmhalartú** an téarma. Tuairimíocht atá i gceist leis an chuid eile.

Ceist 6

Lig dóibh na ceisteanna a phlé i ngrúpaí nó le chéile.

Éimear Ní Chonaola

Fáilte ar ais go dtí an dara leath de nuacht Tg4. Níl ach réamhscoil amháin sa tír a ghlacann le páistí idir trí agus cúig bliana d'aois faoi stiúir na Roinne Oideachais. Tá an t-aonad réamhscoile seo lonnaithe i gceantar atá faoi mhíbhuntáiste i dtuaisceart chathair Bhaile Átha Cliath. Tugtar cúnamh do pháistí na scoile seo dul i ngleic le fadhbanna foghlama agus sóisialta a bhíonn acu ag aois an-óg. Tá an scéal ag Irene Ní Nualláin.

Irene Ní Nualláin

Tá nócha sé gasúr ag freastal ar an aonad réamhscoile nó an *Rutland Street Project* mar a tugadh air ar Shráid Ghairdinéir sa gcathair agus tá oiread éilimh ar an scoil go bhfuil liosta feithimh de thríocha gasúr acu faoi láthair. Chomh maith le páistí ón gceantar glacann an scoil le gasúir atá curtha ar aghaidh acu ó Ospidéal an Mater agus ó Temple Street.

Sorcha Leech, An tAonad Réamhscoile

Níl an-chuid cainte acu agus is an chéad áit shóisialta* d'an-chuid dóibh. Is féidir fadhbanna a aithint nuair atá siad chomh hóg** sin. Fadhbanna iompair agus fadhbanna foghlama, so nuair a théann siad isteach sa bhunscoil*** is féidir leo, *you know*, pé cabhair atá ag teastáil uatha a fháil.

Mark Shinnick, Príomhoide

Sna seascaidí bhí go leor *tenement buildings* sa cheantar agus ní raibh na páistí ag dul ar scoil agus sin an fáth gur bunaíodh an réamhscoil seo. Tá sé saor in aisce agus sin an fáth go bhfuil an iomarca tuismitheoirí ag iarraidh a bpáiste****, cead a thabhairt isteach sa scoil seo.

Irene Ní Nualláin

Cé nach bhfuil aon phleananna ag an Roinn Oideachais a leithéid de scoil a oscailt in aon áit eile sa tír faoi láthair, tugann an réamhscolaíocht seo tús antábhachtach do ghasúir ón gceantar, dar leis an bpríomhoide, agus spreagann sé spéis san oideachas iontu. Irene Ní Nualláin, Nuacht TG4.

**áit sóisialta* a deirtear

***óg* a deirtear

****bunscoil* a deirtear

*****pháiste* a deirtear

VIFAX 24 Márta 2009
Meánleibhéal